

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 23/657
Vår ref.: 23/163-2
Saksbehandler: Solrun Elvik
Dato: 12.05.2023

Høringsuttalelse - Apoteklovutvalgets NOU 2023: 2 Fremtidens apotek - Fleksibelt og forsvarlig

Innledning

Direktoratet for e-helse gir høringsuttalelse til *Fremtidens apotek* NOU 2023:2.

Direktoratet for e-helse er et fagorgan med nasjonal myndighet på e-helseområdet. Direktoratet for e-helse skal styrke digitaliseringen i helse- og omsorgssektoren for å understøtte effektive og sammenhengende helse- og omsorgstjenester. Direktoratet skal legge til rette for nasjonal samordning og en helhetlig og forutsigbar e-helseutvikling. Videre skal direktoratet være en faglig rådgiver, pådriver og premissgiver i digitaliseringsarbeidet i helse- og omsorgssektoren og bidra til at vedtatt politikk settes i verk på helse- og omsorgsområdet i tråd med føringene departementet gir.

Direktoratets høringsuttalelse gjelder temaene digitalisering og teknologi i utredningen. Direktoratet vil rose apoteklovutredningens kunnskapsgrunnlag og anbefalinger innen disse områdene. Utredningen danner et viktig grunnlag for videre utviklingsarbeid.

Direktoratets vurderinger

Direktoratet er tilfreds med at NOU 2023:2 Fremtiden apotek både viser til Nasjonal e-helsestrategi for helse- og omsorgstjenesten og Plan for digitalisering på legemiddelområdet i sitt kunnskapsgrunnlag. Helse- og omsorgssektoren har en kompleks struktur, og det er stort behov for nasjonal konsensus om felles retning for e-helse/IKT utviklingen. Direktoratet vil trekke fram at aktørene i sektoren har gått sammen i [Nasjonal rådsmodell for e-helse](#) (Nasjonalt e-helseråd, prioriteringsutvalget NUIT og fagutvalget NUFA) for å styrke gjennomføringsevnen ved blant annet å enes om en felles nasjonal e-helsestrategi¹. Rådsmodellen er sentral i oppfølgingen av både e-helsestrategien og Plan for digitalisering på legemiddelområdet, samt tiltak som omfatter apotek og samhandling med helsetjenesten.

NOU 2023:2 viser til direktoratets høringsutkast om Plan for digitalisering på legemiddelområdet. Direktoratet publiserte i april 2023 første versjon av planen i digitalt format på [ehelse.no](#). Det er gjort noen justeringer i mål og tiltak etter at høringsutkastet ble utarbeidet. Følgende målområder gjelder nå:

- Innbyggermedvirkning: *Digitalisering skal legge til rette for at innbygger, pasient og pårørende kan medvirke i legemiddelbehandlingen*

¹ [Nasjonal e-helsestrategi](#) (E-helse, 2023)

- *Arbeidsprosesser: Digitalisering av arbeidsprosesser gir tryggere og mer effektiv legemiddelhåndtering*
- *Data om legemiddelbruk: Enklere tilgang og økt utnyttelse av data om legemiddelbruk for mer effektiv og målrettet forebygging og behandling*
- *Samhandling: Helsepersonell med tjenstlig behov har tilgang på relevant og oppdatert legemiddelinformasjon*

Kapittel 8 i apoteklovutredningen beskriver godt samhandlingsbehov mellom apotek og helsetjenesten. Direktoratet har noen bemerkninger til kunnskapsgrunnlaget:

- I kapittel 8.3.4 om tilvirkning og administrasjon av legemidler viser direktoratet til pågående arbeid i kommunene, beskrevet i tiltaksområde [Digital legemiddelhåndtering i kommunal helse- og omsorgssektor](#) i Plan for digitalisering på legemiddelområdet.
- I 8.3.5 om e-resept beskrives arbeidet Norsk Helsenett SF (NHN) gjør med å utvikle «Sentral forskrivningsmodul» (SFM) gjennom [Program pasientens legemiddelliste](#). Betegnelsen sentral forskrivningsmodul brukes ikke i utredningen. Siden denne betegnelsen er godt etablert i arbeidet og hos aktørene, mener direktoratet at betegnelse burde blitt benyttet i utredningen for å unngå forvirring.
- I kapittel 8.3.6 mener direktoratet at kjernejournal kunne vært noe mer utfyllende beskrevet, inkludert ulike typer opplysninger kjernejournal kan inneholde. Kjernejournal samler informasjon fra flere kilder og gjør disse tilgjengelig for innbygger og helsepersonell med tjenstlig behov.
- I kapittel 8.3.7 beskrives Pasientens legemiddelliste som «én felles digital oversikt over legemidlene pasienten bruker, som gjøres tilgjengelig gjennom kjernejournal». Direktoratet ønsker å presisere at Pasientens legemiddelliste (PLL) realiseres gradvis gjennom flere tiltak som sentral forskrivningsmodul, elektronisk multidose og innføring av kjernejournal i kommunal helse- og omsorgstjeneste. I samme avsnitt er det angitt at apotekansatte har lesetilgang til PLL ved pasientkontakt. Per i dag har apotekansatte ikke tilgang til PLL eller kjernejournal.

Direktoratet for e-helse ønsker å vise til at det, på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet, er gjort en kartlegging og analyse av helse- og omsorgssektorens behov for felles grunndata om legemidler (strukturert legemiddelinformasjon) som har vært på tre måneders offentlig [høring](#). Flere av behovene som har kommet frem i dette arbeidet sammenfaller med behov og anbefalinger i apoteklovutredningen. Direktoratet viderefører nå arbeidet ved å utarbeide en målarkitektur sammen med relevante aktører, herunder apotek. Direktoratet har i kunnskapsgrunnlaget til Plan for digitalisering på legemiddelområdet beskrevet [utfordringer med ulike kilder til legemiddelinformasjon](#) og overordnet hvordan [nåsituasjonen](#) er.

Direktoratet vil videre trekke fram at Helse- og omsorgsdepartementet har besluttet at Norge skal knytte seg til den europeiske infrastrukturen for deling av helsedata. Det savnes en omtale av forventede krav til apotek i forbindelse med MyHealth@EU/EHDS, og hvilke tilgangsrettigheter som er aktuelle for farmasøyter/apotek. Fremtidens apotek må være i stand til å håndtere resepter fra EU-land via en nasjonal løsning/portal, og må være i stand til å dele opplysninger om ekspederte resepter via samme løsning. Direktoratet og Norsk Helsenett SF er på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet i gang med MyHealth@EU – arbeidet. Direktoratet det overordnede prosjekteierskapet, og vil være det primære kontaktpunktet ut mot EU. Norsk Helsenett SF er ansvarlig for å etablere, teste og drifte nasjonalt kontaktpunkt for MyHealth@EU (NCP-B), og videreutvikle de nasjonale e-helseløsningene.

Direktoratet for e-helse støtter i hovedsak NOU 2023:2 sine anbefalinger i kapittel 14 om teknologisk utvikling og samhandling. Direktoratets arbeid med Plan for digitalisering på legemiddelområdet støtter opp om flere av anbefalingene, herunder:

- Etablering av helsefaglig dialogmelding mellom apotek og rekvirent
- Tilgang til pasientens legemiddelliste
- Pasientrettet informasjon om det enkelte legemidlets bruk
- Oversikt over apotekenes lagersaldo
- Digitale fullmakter for bestilling og kjøp av reseptpliktige legemidler på internett og i apotek

Det vises i denne sammenheng blant annet til beskrivelse av [utfordringsbildet som del av kunnskapsgrunnlaget](#) til direktoratets plan, samt [forslag til tiltak i videre arbeid ved digitalisering på legemiddelområdet](#).

Til anbefaling om validering av teknologiske løsninger mener Direktoratet for e-helse at dette bør utredes nærmere, og bør sees i samsvar med øvrige krav til helse- og omsorgstjenesten.

Vennlig hilsen

Elin Høyvik Kindingstad
avdelingsdirektør
Lucie Aunan
Divisjonsdirektør

Solrun Elvik
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk